

ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО, ІСТОРИОГРАФІЯ, МЕТОДОЛОГІЯ

UDC 27-9+271+271.2-788] "1724"

DOI: <https://doi.org/10.31652/2411-2143-2021-36-93-103>**Andrii Pavlyshyn**Lviv Polytechnic National University
assistant (Ukraine)

andrii.m.pavlyshyn@lpnu.ua

ORCID:<https://orcid.org/0000-0002-7127-2340>**Inspection of the Monastic Hegumens of Lviv Union Eparchy in 1724**

Abstract. *The aim of the research is to introduce an important source of the history of the church, in particular the monasticism of the Lviv Union eparchy of the first half of the XVIII century into scientific circulation – “Inspection of the hegumens of the Lviv eparchy in 1724”. The methodology of the research is based on the principles of historicism, analytical and synthetic critique of sources. Comparative and typological general historical methods are also used. The scientific novelty is in the introduction of the source, which most fully reflects the real state of monasticism of the Lviv eparchy in the first quarter of the XVIII century into wide circulation for the first time. Conclusions:* As a result of archival searches, a historical source “Inspection of the hegumens of Lviv eparchy in 1724” was discovered and put into scientific circulation. It is the first complete description of the existing monasteries of the Lviv diocese and allows to recreate their detailed network at the first quarter of the XVIII century. For the first time, the document also reliably outlines the number of monastic communities in the eparchy. On the basis of inspection it can be stated that the Lviv Union diocese in 1724 had 62 monasteries with 341 monks. The source also allows us to trace the power of bishops over monasteries, in particular the mechanism of hegumens subordination to bishops. The document contains valuable information about the relationship of monasteries, in particular the subordination of smaller monastic communities to larger ones. No less important are the sources about the economic situation of the monasteries. In 1724, only 34 out of 62 monasteries, showed documents for the right to own some land plots, which allows us to speak of a relatively modest monastic farming. “Inspection of the hegumens of the Lviv eparchy in 1724”, is a key source that allows us to characterize not only the state of monasteries, but also the Lviv eparchy in general in the first decades after the adoption of the Brest Union by the diocese.

Key words: male monasteries, Lviv eparchy, Union Church, historical source, history of the church.

Formulation of the problem. This research is devoted to the study of an important source in the history of the church, in particular monasticism of the Union eparchy of Lviv in the first quarter of the XVIII century – “Inspection of the hegumens of the eparchy of Lviv in 1724”. The document was found in the Manuscripts Department of the Lviv National Scientific Library of Ukraine named after V. Stefanyk, among the materials of the historian Antoni Petrushevych fund [LNNBU, f. 77, c. 981, p. 13–13 v, 24–24 v.].

“Inspection of the hegumens in 1724” is a manuscript which consists of two sheets. The document was compiled in the first half of the XVIII century, this fact is indicated in particular by the nature of the letter and watermarks on paper. At the request of the author of the study, the dating of the document was established by an employee of LNSLU Maria Kolbukh.

Analysis of recent research and publications. For the first time the fragments of “Inspection of the hegumens in 1724” were published by the historian Mykhailo Kossak in the catalog of Basilian monasteries in the Schematism of the Province of St. Savior of the Order of St. Basil the Great in 1867 [Kossak, 1867]. Using this source, however, Mikhailo Kossak admitted a number of inaccuracies. In particular, for unknown reasons, he did not use in the publication of valuable data about the monasteries: St. George in Lviv, Holly Trinity in Kamianets-Podilskyi, Vyspyanskyi, Dobryanskyi, Barskyi, Stezhynskyi, Berezivskyi and Zvynyatskyi. A number of other inaccuracies were revealed in Kossak's publication, namely the incorrect the hegumen's names of the Besidy monastery: instead of Tarasios – Hesychius, or the mention of 20 novices of the Zadariv monastery, instead of 2 [Kossak, 1867: 176, 144]. Everything mentioned above necessitated the full and detailed publication of the document.

The purpose of the article. The purpose of the study is to introduce an important source in the history of the church into scientific circulation, in particular the monasticism of the Lviv Union diocese of the first quarter of the XVIII century – “Inspection of the hegumens in 1724”.

Statement of the main material. The end of the XVII century– the beginning of the XVIII century is an extremely important period in the history of the church in Ukraine: the last Orthodox dioceses of the Ukrainian lands of the Commonwealth gradually joined the resolutions of the Brest Union [see: Bila, 2000]. This process was called in historiography the "New Union" [see: historiography question: Bila, 2014; Skochyliias, 2010]. Following the change in the confessional affiliation of the dioceses, institutional changes in the monasteries were to take place. In the Union Church, in contrast to the Orthodox Church, all monasteries formed a centralized community – the Congregation of the Holy Trinity. Accordingly, the monks of the dioceses that accepted the union had to pass from the power of their bishops to the administration of the Congregation. In order to adapt to the new conditions in the dioceses, appropriate synods began to be convened: in 1693 the synod of the eparchy of Peremyshl was held, where the issue of monasticism was raised [Patrylo, 1992: 304-305; Stetsyk, 2007: 837-844; Stetsyk, 2008: 7–12], and in 1711 a special council of monks of the Lviv diocese was convened [Halaslyvyi, 1999: 41–46; Welykyj, 1981: 80–93].

It is worth emphasizing that the monks from the Lviv diocese, who had just joined the union, did not respond very favorably to the proposal to include their monasteries in the Basilian Congregation of the Holy Trinity [Halaslyvyi, 1999: 44–45], the bishops of Lviv didn't want to do it too [Patrylo, 1992, p. 307-308]. Despite this, the Basilians in the general chapter of 1703 and 1709 raised this issue [Pidruchnyi, 1992: 169–170]. The problem of uniting the monasteries that accepted the union at the beginning. XVIII century was also raised at the Zamoysky Synod in 1720, where it was initially proposed to unite the monasteries into one provincial congregation. "Following the Holy Canons, the Holy Synod decided that the monasteries of the dioceses of Volodymyr, Lutsk, Kholm, Lviv, and Peremyshl should be transformed into a congregation one year after the publication of the present decree and after receiving invitations from the Most Holy and Reverend Metropolitan [Pelekhatyi, 2006: 235]." Probably, the inspection of the hegumens in 1724 should be related to these events – it was a check of the monasteries state, before their unification into a new monastic congregation. This is confirmed by the fact that in July 1724 Pope Benedict XIII (1649–1730) approved the decrees of the Synod of Zamostia and at the same time raised the issue of establishing a monastic congregation of monasteries that had recently accepted the union [Pidruchnyi, 1992: 171].

The value of the source lies, first of all, in the fact that it most fully reflects the real state of monasticism in the Lviv diocese in the first quarter of the XVIII century. "Inspection of the hegumens in 1724" is the first complete list of existing monasteries of the Lviv diocese. This source also for the first time reliably outlines the number of monastic communities of the diocese, as accurate data on the number of fraternities of monasteries of the Lviv diocese begin to appear only in the visitations of monasteries in the 30s –40s of the XVIII century [TsDIA Ukrainy, f. 201, d. 4 b, c. 1916; TsDIA Ukrainy, f. 201, d. 4 b, c. 1917; TsDIA Ukrainy, f. 684, d. 1, c. 1871], as well as in printed catalogs since 1754 [Vavryk, 1979, p. 103-124].

On the basis of this source, it can be stated that 341 monks lived in 52 monasteries of the Lviv eparchy in 1724. It is possible that the number of monks was even higher, as the document mentions 62 monasteries, but provides data on only 52 monasteries. But even these incomplete data are quite eloquent, because according to historians, the entire Basilian Congregation of the Holy Trinity in 1728 numbered approximately 300 Basilian monks [Vavryk, 1979, p. 19].

Table 1. Monasteries of Lviv eparchy in 1724

[LNNBU, f. 77, c. 981, p. 13–13 v, 24–24 v.]

№	Monasteries	Number of monks	Presence of foundation	Episcopal blessing
1.	Bar (Semynky)	7	+	Athanasius Sheptytsky
2.	Bereziv	-	-	-
3.	Besidy	19	+	At. Sheptytsky
4.	Bil'che	1	-	-
5.	Bolokhiv	4	-	Yosyf Shumlyansky
6.	Vyspa	-	-	-
7.	Vitsyn'	10	+	Varlaam Sheptytsky
8.	Horodenka	2	-	At. Sheptytsky

9.	Hoshiv	3	+	V. Sheptytsky
10.	Hrabiv	2	+	-
11.	Dobriany	11	+	Y. Shumlyansky
12.	Dorohiv	2	-	At. Sheptytsky
13.	Zavaliv	8	+	-
14.	Zahvizdia	2	+	-
15.	Zadariv	8	+	At. Sheptytsky
16.	Zvyniach	1	-	-
17.	Zolochiv	9	+	
18.	Kamianets-Podilsky	5	-	At. Sheptytsky
19.	Kolomyia	-	-	-
20.	Kosiv	-	-	-
21.	Krasnopushcha	12	+	V. Sheptytsky
22.	Krekhiv	37	+	-
23.	Kryve	-	-	-
24.	Krylos Dormition of the Mother of God (St Basil the Great)	6	+	At. Sheptytsky
25.	Krylos St. Elijah	5	-	-
26.	Lanivtsi	1	-	-
27.	Lapshyn	2	-	At. Sheptytsky
28.	Lytvyniv	5	-	At. Sheptytsky
29.	Lisnyky	5	-	V. Sheptytsky
30.	Lukva	-	-	-
31.	Luka	2	+	Y. Shumlyansky
32.	Liadske	2	+	-
33.	Lvivsky St. George	13	+	3 bishops
34.	Lvivsky St. Onuphrius	4	+	At. Sheptytsky
35.	Lvivsky St. John the Apostle	3	+	At. Sheptytsky
36.	Nemyriv	-	-	-
37.	Piatnychany	2	+	At. Sheptytsky
38.	Patsyktiv	2	+	-
39.	Perehinsko St Onuphrius	2	+	At. Sheptytsky
40.	Pidhirtsi	30	+	Y. Shumlyansky and others
41.	Pidhorodyshche	5	+	At. Sheptytsky

42.	Pitrych	2	-	At. Sheptytsky
43.	Pohonia	9	+	Y. Shumlyansky
44.	Radava-Perehinsko	1	+	-
45.	Rakovets	-	-	-
46.	Rohatyn	6	-	At. Sheptytsky
47.	Rudnyky	4	-	-
48.	Sataniv	4	+	At. Sheptytsky
49.	Svarychiv	3	+	-
50.	Syn'kiv	1	-	-
51.	Manyava Skete	30	+	-
52.	Sokil	3	+	-
53.	Sokolets	4	+	At. Sheptytsky
54.	Stezyny	-	-	-
55.		1	-	-
56.	Terebovlia	19	+	At. Sheptytsky
57.	Tovmachyk	-	-	-
58.	Uhornyky	6	+	At. Sheptytsky
59.	Ulashkivtsi	1	-	V. Sheptytsky
60.	Chortkiv	5	+	-
61.	Yusyptychi	3	-	-
62.	Yazenytsia	7	+	At. Sheptytsky

The document also contains information about the place where the monastic vows were taken: this ceremony took place either in a monastery where a monk lived, or in another one. The majority of monastic vows were taken locally, although there were monks of other monasteries (as well as other dioceses), which is apparently a consequence of their transferring by the bishop to support the local community (Kamyanets-Podilsky, Zadariv, etc.). There are also cases when, in the absence of a proper "foundation" (proper material support), monks were transferred from one monastery to another (Ulashkivsky, Pitrytsky, etc).

The source also allows us to trace the power of bishops over monasteries, in particular the mechanism of subordination of hegumes to bishops. According to the inspection in 1724 in the Lviv eparchy, depending on the monastery, the subordination of the monasteries to the authority of the bishop was quite different. The largest monasteries of the diocese (Krekhiv and Manyavsky Skete) have been quite independent of the bishop in the choice of hegumens since pre-union times. The document reflects their rights of "free choice" of the hegumen. Instead, most of the hegumens of the monasteries of the eparchy (33 out of 62) had documents for the right to run the monastery, provided by the bishops of Lviv: Yosyf (Shumlyansky) (1667–1708), Varlaam (Sheptytsky) (1710–1715), Athanasius (Sheptytsky) (1715–1746). Concerning the rest of the hegumens, they probably did not have the appropriate permits but held this position without them.

It is worth noting that most of these cases are connected with small monastic communities, numbering only 1–3 monks. Some of these monasteries were located in the estates of the petty nobility, considering this property to be theirs. They did not always consider it necessary to coordinate the appointment of the hegumen with the bishop. Similar cases happened in other dioceses (see: Horin, 2007).

The document also contains a valuable information about the subordination of smaller monasteries to larger ones. In this case, the dependent monastery did not have its own hegumen, but only a senior monk (Yusipetsky, Sokoletsky, Krylosky St. Elijah, Svarychivsky, etc.).

The document, to some extent, also gives acknowledge of the economic situation of the monasteries. Mentions of "fundush" (the basis for the existence of a monastic community) allows us to speak of a relatively modest monastic economy. In 1724, 34 out of 62 monasteries showed documents for the right to own some land plots. The "inspection" also contains mentions about the relationship between monasteries and the founders, or landowners. In several cases, monasteries were deprived of land by the founders, or the owners confiscated the documents for allotments from the monks provided by their predecessors (Pitych, Ulashkivtsi, Rudnyky, Patsyky, Horodenka).

Conclusions. "The inspection of the hegumens in 1724" is the first complete description of the existing monasteries of the Lviv eparchy and allows to recreate their detailed network at the first quarter of the XVIII century. For the first time, the document also reliably outlines the number of monastic communities in the eparchy. On the basis of inspection it can be stated that the Lviv Union eparchy in 1724 had 62 monasteries with 341 monks. The source also allows us to trace the power of bishops over monasteries, in particular the mechanism of hegumens subordination to bishops. The document contains valuable information about the relationship of monasteries, in particular the subordination of smaller monastic communities to larger ones. No less important are the sources about the economic situation of the monasteries. In 1724, only 34 out of 62 monasteries, showed documents for the right to own some land plots, which allows us to speak of a relatively modest monastic farming. "Inspection of the hegumens of the Lviv eparchy in 1724", is a key source that allows us to characterize not only the state of monasteries, but also the Lviv eparchy in general in the first decades after the adoption of the Brest Union by the diocese.

Document

[p. 13]

Rewizya ihumenow, zakonnikow iako wiele ich iest, patentow na starszenstwo, funduszow, w Uniowie 4 junij, A[nno] D[omini] 1724.

1. Monastyr katedralny Lwowski sw[iętego] Jerzego. Fundusz od w[iele]b[nego] s[więtej] p[amięci] j[ego] m[ości] Szumlanskiego na zakonnikow. Na ihumenstwo patent nalezyty od tezech ep[iskopów]. Zakonników [w] monastyrze tymze № 13 z o[jcem] ihumenem.
2. Monastyr przy kaplicy katedr[alnej] Halickiej w Kryłosie zafundowany od w[ie]l[ebnego] o[jca] J[ózefa] Szumlanskiego, fundusz nalezyty opisany; za patentem terazniejszego j[ego] m[ości] o[jca] Athanaz[ego] Szeptyckiego ep[iskopa] Lw[owskiego] zakonników № 5 – szosty starszy.
3. Monastyr przy katedrze Kamienieckiej sw[iętej] Trojcy na prowidencyey pasterskiej funduszu zadnego nie masz, za patentem j[ego] m[ości] o[jca] Athanazego Szeptyckiego [] zakonników z [] starszym 5. O[jciec] Iosyf habit brał w Chocimskim monas[terze] kapłan, o[jciec] Arsenij postryzeniec Ułaskowski, kapłan, o[jciec] Dyonizy postryzeniec Wyspianski, kapłan, o[jciec] Wiktor postr[yzeniec] Wyspianski dyakon.
4. Monastyr Skitski Wielki za funduszem siedzą osobliwym, o[jciec] ihumen Lawrenty za elekcyą zwyczajną tego monastyrz; zakonników wszystkich w Skicie № 30.
5. Monastyr Krechowski za funduszem siedzą osobliwym, o[jciec] ihumen Filaret za elekcyą zwyczajną tego monastyrz; zakonników wszystkich w Krechowie № 37.
6. Monastyr sw[ięto] Onofrenski lwowski na prowizyey bractwa mieyskiego lwowskiego, o[jciec] ihumen Barlaam postr[yzeniec] Podhorecki za patentem j[ego] m[ości] o[jca] Athan[azego] Szept[yckiego] zakonników z starszym № 4.
7. Monastyr sw[ięto] Janski lwowski na prowizyey bractwa tameyszego o[jciec] ihumen Pachomy za patentem j[ego] m[ości] Atha[nazego] Szept[yckiego] P[asterza ?] P[anującego ?]. zakonnikow № 3 z starszym.
8. Monastyr Podhorecki na Plisniku za prawami krolewskimi y innych kollatorow. Ihumen Partheni Łomikowski arch[idiakon] za patentem j[ego] m[ości] o[jca] Szumlanskiego y innych, zakonnikow wszystkich № 30.
9. Monastyr Wicynski na funduszu popowskim siedzi o[jciec] ihumen za patentem j[ego] m[ości] o[jca] Barlaama. Zakonnikow z starszym № 10.

10. Monastyr Uhornicki za funduszem dawnym Bałabanow starozytny ojciec Zinowy Rodaczowski za błogosłowienstwem j[ego] m[ości] ojca Athan[azego] Szept[yckiego] e[piskopa] l[wowskiego] zakonnikow w tym monastyrze № 6 z starszym.
11. Monastyr Pohonski za prawami j[ego] m[ości] Potockich ojciec ihumen Antoni Siedlewicz za patentem j[ego] m[ości] ojca Szumlanskiego. Zakonników z starszym № 9.
12. Monastyr Trembowelski za prawami krolewskimi, ojciec ihumen Partheni Łomikowski arch[idiakon] za błogosłowieństwem j[ego] m[ości] ojca Athan[azego] Szept[yckiego] e[piskopa] l[wowskiego] P[asterza?] P[anującego?]. D. [?] zakonnikow w tym monastyrze wszystkich № 19 – tamteysi wszyscy postrzyżency.
13. Monastyr Hoszowski za kollacją y fundacją szlachty tamteyszey hoszowskiej ojciec ihumen tamteyszy Dyonizy Sienkiewicz kath[edralny] officyał za błogosłowieństwem ojca Barlaama Szeptyck[iego], tam stroitelem zostaje ojciec losyf. Zakonnikow z nim № 3. Kapłan Atanazy, dyakon Antoni. Tamtysi postzyzen[cy].
14. Monastyr Zadarowski za prawami j[ego] m[ości] p[anów] Potockich. Ihumen Mytrofan Rakowicz z Wyspy za patentem j[ego] m[ości] ojca Athan[azego] Szept[yckiego] e[piskopa] l[wowskiego] P[asterza?] P[anującego?]. Zakonnicy ojciec Mitrofan kapłan z Wyspy, ojciec Jakow kapłan z Kryłosa, ojciec Domentyan dyakon tameyszy postr[zyżeniec], ojciec Teodozy dyakon tameyszy postr[zyżeniec], monach Sawaty z Stozka dyecezy[i] Łuckiey. A na postryh № 2.
- [p. 13 v.]**
15. Monastyr Pitrecki za fundacją i prawami krolewskimi ojciec ihumen ojciec Antoni Siedlewicz offic[iał] ka[tedry] h[alickiej] za błogosłowieństwem j[ego] m[ości] ojca Athan[azego] Szept[yckiego] e[piskopa] l[wowskiego] P[asterza?] P[anującego?]. Namiesnikiem o. Teodozy ieden tylko, poniewaz grunta odebrano.
16. Monastyr Biesiadzki za prawami y funduszem krola j[ego] m[ości] Jana. W[ielebny] ojciec ihumen Tarasy Galatowski za elekcyą zwyczajną tameyszą, za błogosłowieństwem w[ielebnego] ojca Athanazego Szept[yckiego] e[piskopa] l[wowskiego]. Zakonnikow wszystkich № 19.
15. N[ota] B [ene] Monastyr Krasnopustynski za funduszem krola j[ego] m[ości] Jana. W[ielebny] ojciec Isychi Kornicki namiesnik Uniowski za patentem w[ielebnego] ojca Barlaama Szept[yckiego] e[piskopa] l[wowskiego]. (Nota Bene) zakonnikow wszystkich № 12 z starszym.
16. Monastyr Jasienicki za prawami krolewskimi, ojciec ihumen lpołyt [tameszy] Rohowec za patentem j[ego] m[ości] ojca Athan[azego] Szept[yckiego] e[piskopa] l[wowskiego]. Zakonnikow in № 7.
17. Monastyr Wypianski.
18. Monastyr Dobrzanski za prawem krolewskim w[ielebny] ojciec ihumen Gedeon Tymoszewicz starszy lw[owski] miełjski za patentem w[ielebnego] ojca Szumlańskie[go]. Zkonnikow № z skitykiem nowozafundowanym 11.
19. Monastyr Zawałowski za funduszem y prawem (podany do grodu w Haliczu) j[ego] m[ości] p[anów] Jabłonowskich dziedzicow. W[ielebny] ojciec ihumen Sylwester Tarasewicz postrzy[żeniec] Grabowski za patentem w[ielebnego] ojca Szumlanskiego. Zakonnikow z nim № 8, wszyscy tameysi post[ryżenicy].
20. Monastyr Złoczowski za prawami krola j[ego] m[ości] Jana. W[ielebny] ojciec namiesnik Arseni Strusowicz za błałosłow[ieństwem] pas[terskim] do monastyru Podhoreck[iego]. Zakonnikow № 9.
21. Monastyr Podhorodyski za prawami j[ego] m[ości] p[ana] Sieniawskiego h[etmana] w[ielkiego] k[oronnego]. W[ielebny] ojciec ihumen Isaya Dunajewski za patentem j[ego] m[ości] ojca Athan[azego] Szept[yckiego] e[piskopa] l[wowskiego]. Zakonnikow № 5, tameysi postrzyżency okrom Teofila z Trembowli.
22. Monastyr Ułaszowski w dobrach p[anów] Lanckoronskich y za prawem ladajakim w[ielmożnej?] Ludwiki Załuskiej kasztella[nki] rawskiej starosc[jiny] zawihowskiej do zycia tylko teraznieyszego

- o[jca] Witaliego ihumena tameyszego Iliaszewicza, który za patentem w[ielebnego] o[jca] Barlaama Szept[yckiego] e[piskopa] l[wowskiego], postrzye[niec] Mezyhorski. Zakonnikow mu porozbierano, a teraz tylko samotnei siedzi.
23. Monastyr Litwinowski bez zadnego prawa siedzi, w[ielebny] o[jciec] ihumen Isaya Dunajewski, za patentem j[ego] m[ości] o[jca] Athan[azego] Szept[yckiego] e[piskopa] l[wowskiego]. Zakonnikow wszystkich № 5.
24. Monastyr Perekhynski za funduszem j[ego] m[ości] o[jca] Szumlanskiemu opisanym starodawny w[ielebny] o[jciec] ihumen Teodozy Mizukow za patentem j[ego] m[ości] o[jca] Athan[azego] Szept[yckiego] e[piskopa] l[wowskiego]. Zakonnikow tam zostaie z starszym 2.
25. Monastyr Satanowski za prawem y fundacją jas[nie] w[ielmożnego] O. M. [?] Pana. Krakowskiego nadanym, na ten czas dozor mający tego monastyra o[jciec] Leonty za stroitela, za błahosławieństwem j[ego] m[ości] o[jca] Athan[azego] Szept[yckiego] e[piskopa] l[wowskiego]. Zakonnikow z nim № 4.
26. Monstyr Barski na Semenkach za prawami krolewskimi y j[ego] m[ości] pana Lubomirskiego podkomorzy koron[nego]. w[ielebny] o[jciec] ihumen Inokenty Suzanski za patentem j[ego] m[ości] o[jca] Athan[azego] Szept[yckiego] e[piskopa] l[wowskiego] P[asterza ?] P[anującego ?]. Zakonnikow z o[jcem] starszym № 7.
27. Monastyr Niemirowski na Wołczku.
- [p. 24]**
28. Monastyr Rudnicki bez zadnego funduszu ktorem ma zostawac u j[ego] m[ości] star[osty] horodelskiego, wielkie krzywde podczas odpustow czynią ze dworu y arędarze, o[jciec] Martynian stroitelem bez patentu [], zakonnikow z nim № 4.
29. Monastyr Jusypecki funduszu zadnego nie ma ten monastyr, pod dyrekcją j[ego] m[ości] o[jca] ihumena katedral[nego] lwowskiego, namiesnikiem tam o[jciec] Josyf Antonowycz, a drugi duchowny swiecki Teodor, a monach Teodozy.
30. Monastyr Sokulski na Podgrodziu za prawem krolewskim, do w[ielebnego] o[jca] ihumena officyała halickogo nalezy y pod dyrekcją jego, namiesnikiem tam Teofan Kruchtewicz, zakonnikow tam z yie № 3.
31. Monastyr sw[ięto] Iliński Kryłoski bez zadnego prawa, pod dyrekcją w[ielebnego] o[jca] ihumen[a] officiala halickiego, namiesnikiem o[jciec] Wenedykt Wakowski [?], zakonnikow № 5.
32. Monastyr Dorohowski prawa zadnego nie pokazano y nie wiedzą gdzie iest, o[jciec] Hyeronim Lesnicki stroitelem za błohoslawieniyem j[ego] m[ości] o[jca] Athan[azego] Szept[yckiego] e[piskopa] l[wowskiego]. Zakonnikow tam zostaie z nim 1 monach.
33. Monastyr Bołochowski nie pokazał zadnego prawa, ani funduszu gdzies w woyny zginelo, o[jciec] stroitel Rafail Dołzanski ма благословеніє j[ego] m[ości] o[jca] Szumlanskiemu, ale nie pokazał, zakonnikow ma № 3, a on czwarty.
34. Monastyr Lukwianski
35. Monastyr Łapszynski bez zadnego funduszu, o[jciec] stroitel Pachomy Hubicki ма благословеніє j[ego] m[ości] o[jca] Athan[azego] Szept[yckiego] e[piskopa] l[wowskiego]. Zakonnikow tylko ieden.
36. Monastyr Swaryczowski, kollatorowie szlachta tameysi, pod dyrekcją o[jca] ihumena Perekhynskiego, a namiesnikiem tam Inokienty Hermanowicz, zakonnikow z nim dwoch.
37. Monastyr Grabowski za prawem j[ego] m[ości] pana Waszyckiego, stroitelem tam zostaie Wasyan, niema благословенія на pismie, zakonnikow z nim tylko monach 1.
38. Monastyr Stezenski
39. Monastyr Krzywiecki

-
40. Monastyr Radawski Perehynski, w dobrach ep[iscop[s]kich, pod dyrekcją w[ielebnego] o[jca] ihumena Perehynskiego sw[ięto] Onofreyskiego, zakonnik ieden tylko zyie tam.
41. Monastyr Pacykowski za funduszem j[ego] m[ości] panow Zurakowskich dziedzicow na dwanasie zakonnikow, ale ten fundusz nie dochodzi, stroitelem w[ielebny] o[jciec] Pachomy Martynowicz bez zadnego *благословенія* tam zostaie, tylko sam z dyakonem.
42. Monastyr Ladcanski za kollacją y funduszem dziedzicow tameyszych szlachty o[jciec] Gedeon Koblanski stroitelem tam zostaie, nie ma *благословенія*, zakonnikow nie ma, sam ieden z chłopem.
43. Monastyr Rohatynski na Podgrodziu bez zadnego funduszu, kollatorowie ludzie z Podgrodzia, stroitelem w[ielebny] o[jciec] Antonij Kudrawcow za błogosławieństwem j[ego] m[ości] o[jca] Athan[azego] Szept[yckiego] e[piskopa] l[wowskiego]. Zakonnikow zostaie № 6.
44. Monastyr Zagwoyski kollatorowie j[ego] m[ości] panowie Zagwoyscy, stroitelem tam o[jciec] Inokenty Komarnicki, nie ma *благословенія* na pismie, zakonnikow sam i drugi monach z diecezy Łuckiej Atanasi od sw[iętej] Troycy.
- [p. 24 v.]**
45. Monastyr Lesnicki pod Brzezanami bez zadnego prawa w dobrach j[ego] m[ości] pana Krakowskiego, stroitelem tam o[jciec] Josyf Perebihayło za błogosławieństwem pasterskim od w[ielebnego] o[jca] Barlaama Szeptyckieg[o], postryz[eniec] Litwinowsk[s]. Zakonnikow № 4.
46. Monastyr Horodenski za prawem j[ego] m[ości] pana w[ojewo]dy bełzkiego, ale w rękę kytora tameyszego, nie u zakonnikow. Ma o[jciec] Martyan Borysewycz na stroitelstwo *благословеніє* do dalszey woli od j[ego] m[ości] o[jca] Athan[azego] Szept[yckiego] e[piskopa] l[wowskiego]. Zakonnikow sam y drugi.
47. Monastyr Łucki ma od j[ego] m[ości] pana w[ojewo]dy bełzkiego prawa, w kathedrze lwowskiej zostaia, o[jciec] stroitel Makary Andruchowicz ma *благословеніє* od w[ielebnego] o[jca] Szumlanskiego, zakonnikow tylko sam y drugi.
48. Monastyr Sokolecki za prawem iak swiezym, iako i dawniemi j[ego] m[ości] panów Potockich, stroitelem tam o[jciec] Martyan Borysewicz, ma *благословеніє* do czasu od j[ego] m[ości] o[jca] Athan[azego] Szept[yckiego] e[piskopa] l[wowskiego]. Zakonnikow № 3 a on czwarty.
49. Monastyr Rakowiecki
50. Monastyr Kołomyski
51. Monastyr Towmacki
52. Monastyr Kosowski
53. Monastyr Berezowski
54. Monastyr Tarnopolski bez zadney fundacyey, cale nie potrzebny, teraz tam namiesnikiem Pankraty z monastyra Złoczowskiego, tam dany referuje sie do Podhorec.
55. Monastyr Zwiniacki bez prawa zadnego siedzi, y erecyey, namiesnikiem tam o[jciec] Isaija, zakonnik monastera Trembowelskiego, y tam sie referuje.
56. Monastyr Czortkowski za prawem y erekcją swiezo wyiednanym od j[ego] m[ości] pana referendarza koronnego. Ten monastyr nalezy do w[ielebnego] o[jca] ihumena Krasnopustynskiego, a namiesnikiem tam zostaie o[jciec] Athanasy Kornicki. Zakonnikow z nim zyie, z o[jcem] namiesn[ikiem] 5.
57. Monastyr Łanowiecki bez zadnego funduszu y erekcyey, do monastyru Kamienieck[iego] referuje sie, namiesnikiem tam o[jciec] Kornyli, ieden do czasu.
58. Monastyr Sinkowski bez zadnego prawa y erekcyey do w[ielebnego] o[jca] officiała kamienieckiego referue sie, namiesnikiem tam o[jciec] Wenedykt, do czasu.

59. Monastyr Bilczecki bez zadnego prawa, w[ielebny] o[jciec] official kamieniecki nadał tam do czasu o[jca] Wartołomeja.
60. Monastyr Piatniczanski za prawem y kollacją j[ego] m[ości] panów Korytkow, stroitelem tam zostaie Selwester za błahosłowniem j[ego] m[ości] o[jca] Athanaz[ego] Szeptyc[kiego]. Bardzo sie ladajako rządzi, sam jeden siedzi z monachem.

References:

- Bila, S.** (2000). Perekhid Peremyskoi i Lvivskoi yeparkhii do unii (kinets XVII–pochatok XVIII st.) [The transition of the Eparchies of Peremyshl and Lviv to the union (end of the 17 th – beginning of the 18 th century)]. *Drohobytskyi kraieznavchyi zbirnyk – Drohobych Regional Studies*, 4, p. 96–120. [in Ukrainian].
- Bila, S.** (2014). Uniini protsesy u zakhidnykh yeparkhiiakh Kyivskoi mytropolii v suchasni ukrainskii istoriohrafii [The Union processes in the western dioceses of Kyiv metropolity in the Ukrainian historiography (1991–2001)]. *Drohobytskyi kraieznavchyi zbirnyk – Drohobych Regional Studies*, 17–18, p. 187–196. [in Ukrainian].
- Halaslyvyi, S.** (1999). Artikuly ili ustavi china inocheskago [Articles or rules of the monastic order]. *Lavra*, (2), p. 41–46. [in Ukrainian].
- Horin, S.** (2007). *Monastyri Zakhidnoi Volyni (druha polovyna XV – persha polovyna XVII st.)* [Monasteries of Western Volyn (second half of XV – first half of XVII century)]. Lviv: Vydavnytstvo ottsiv Vasyliian «Misioner», 336 p. [in Ukrainian].
- Kossak, M.** (1867). Korotkiy pohlyad na monastyri i na monashestvo ruske ot zavedeniya na Rusi viry Khristovoy azh po nynishnoe vremya [Short review of the monasteries and the Ruthenian monasticism from the establishment of the faith of Christ in Rus' up to the present time]. *Shematizm provintsii Sv. Spasitelya Ch. S. V. V. v Galitsii*, p. 35–351. [in Ukrainian].
- LNNBUim. V. Stefanyka** – Lvivska natsionalna naukova biblioteka Ukrainy im. Vasylia Stefanyka [Lviv National Scientific Library of Ukraine named after Vasyl Stefanyk].
- Patrylo, I.** (1992). Narys istorii Halytskoi Provintsii ChSVV [Historical Sketch of the Basilian Province in Halyčyna]. In, *Narys istorii Vasyliianskoho Chynu sviatoho Yosafata* (pp. 301–382). Rym: Vydavnytstvo OO. Vasyliian. [in Ukrainian].
- Pelekhatyi, I.** (red.). (2006). *Provintsiiyni Synod u Zamosti 1720 roku Bozhoho. Postanovy* [Provincial Synod in Zamostia in 1720. Resolutions]. Ivano-Frankivsk: Nova zoria, 304 p. [in Ukrainian].
- Pidruchnyi, P.** (1992). Vasyliianskyi Chyn vid Beresteiskoho z'iednannia (1596) do 1743 roku [The Basilian Order from the Union of Brest to 1743]. In *Narys istorii Vasyliianskoho Chynu sviatoho Yosafata* (pp. 96–182). Rym: Vydavnytstvo OO. Vasyliian. [in Ukrainian].
- Skochylias, I.** (2010). *Halytska (Lvivska) yeparkhiia XII–XVIII st.: orhanizatsiina struktura ta pravovyi status* [The Rparchy of Halych (Lviv) in the 12–18 th centuries: organizational structure and legal status]. Lviv: Vydavnytstvo UKU, 832 p. [in Ukrainian].
- Stetsyk, Yu.** (2007). Vasyliianski monastyri v uniinykh protsesakh Peremyshl'skoi yeparkhii (kinets XVII st.) [Basilian monasteries in the union processes of the eparchy of Peremyshl (end of the 17 th century)]. *Istoriia religii v Ukraini*, 2, p. 837–844. [in Ukrainian].
- Stetsyk, Yu.** (2008). Perekhid do unii pravoslavnykh monastyriv Peremyshl'skoi yeparkhii (kinets XVII st.) [The Basilian monasteries in the processes of Unions of the Peremyshl eparchy (the end of the 17 th century)]. *Naukovi zapysky Ternopil'skoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka – Scientific Issues Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. Series: History*, 1, p. 7–12. [in Ukrainian].
- TsDIA Ukrainy** – Tsentralnyi derzhavnyi istorychnyi arkhiv Ukrainy, m. Lviv [Central State Historical Archives of Ukraine, Lviv]
- Vavryk, M.** (1979). *Narys rozvytku i stanu Vasyliianskoho chyna XVII–XX st.: topohrafichno-statystychna rozvidka* [Sketch of the development and the state of the Basilian order in the 17–18 th centuries: topography and statistic research]. Rym: PP. Basiliiani, 219 p. [in Ukrainian].
- Welykyj, Ath.** (Comps.). (1981). *Litterae episcoporum historiam Ucrainae illustrantes (1600–1900): 1711–1740 (vol. 5)*. Roma: PP. Basiliiani, 376 p. [in Latin].

Андрей Павлишин

Национальный университет «Львовская политехника»
ассистент (Украина)

Ревизия игуменов монастырей Львовской униатской епархии 1724 г.

Аннотация. Цель исследования – введение в научный оборот важного источника по истории церкви, в частности монашества Львовской униатской епархии первой половины XVIII в. – «Ревизии игуменов Львовской епархии 1724 г.». **Методология исследования** основывается на принципах историзма, системности, аналитической и синтетической критики источников. Используются также компаративный и типологический общесторические методы. **Научная новизна** заключается в введении впервые к широкому обращению источника, который наиболее полно отражает реальное состояние монашества Львовской епархии в первой четверти XVIII в. Предложенный к публикации документ можно использовать для исследований истории церкви, социологических и демографических исследований, а также другой научной тематики, посвященной истории общества в раннемодерный период. **Выводы:** в результате архивных поисков обнаружено и внедряется в научный оборот исторический источник – «Ревизия игуменов 1724 г.», который является первым полным описанием существующих монастырей Львовской епархии и позволяет воспроизвести их подробную сеть, по состоянию на первую четверть XVIII в. Документ впервые достоверно определяет численность монашеских общин епархии. На основании ревизии можно утверждать, что Львовская униатская епархия по состоянию на 1724 г. насчитывала 62 монастыря, где находился 341 монах. Источник позволяет также проследить власть епископов над монастырями, в частности механизм подчиненности игуменов владыкам. Документ содержит ценную информацию о взаимоотношениях монастырей, в частности подчинение меньших монашеских общин более крупным. Не менее важными есть данные источники для изучения экономического положения монастырей. В 1724 г. из 62 монастырей документы на право владения земельными наделами продемонстрировали лишь 34 обитатели, что свидетельствует об относительно скромном монастырском хозяйстве. «Ревизия игуменов 1724 г.» является ключевым источником, дающим возможность оценить не только состояние монастырей, но и в целом ситуацию Львовской епархии в первые десятилетия после принятия Брестской унии.

Ключевые слова: мужские монастыри, Львовская епархия, Униатская церковь, исторический источник, история церкви.

Андрій Павлишин

Національний університет «Львівська політехніка»
асистент (Україна)

Ревізія ігуменів монастирів Львівської унійної єпархії 1724 р.

Анотація. Мета дослідження – введення до наукового обігу важливого джерела з історії церкви, зокрема чернецтва Львівської унійної єпархії першої половини XVIII ст. – «Ревізії ігуменів Львівської єпархії 1724 року». **Методологія дослідження** ґрунтується на принципах історизму, системності, аналітичної та синтетичної критики джерел. Використано також компаративний та типологічний загальноісторичні методи. **Наукова новизна** полягає у запровадженні вперше до широкого обігу джерела, що якнайповніше відбиває реальний стан чернецтва Львівської єпархії у першій чверті XVIII ст. Запропонований до публікації документ можна використати для досліджень історії церкви, соціологічних та демографічних студій, а також іншої наукової тематики, присвяченої історії суспільства у ранньомодерний період. **Висновки:** в результаті архівних пошуків виявлено та впроваджується до наукового обігу історичне джерело – «Ревізія ігуменів 1724 р.», що є першим найповнішим описом наявних монастирів Львівської єпархії і дозволяє відтворити їх докладну мережу, станом на першу чверть XVIII ст. Документ вперше достовірно окреслює чисельність чернечих спільнот єпархії. На підставі ревізії можна ствердити, що Львівська унійна єпархія станом на 1724 р. налічувала 62 монастирі, де перебував 341 чернець. Джерело дозволяє також прослідкувати владу єпископів над монастирями, зокрема механізм підлегалості ігуменів владыкам. Документ містить цінну інформацію про взаємовідносини монастирів, зокрема підпорядкування менших чернечих спільнот більшим. Не менш важливими є дані джерела про економічне становище монастирів. У 1724 р. з 62 монастирів документи на право володіння земельними наділами продемонстрували лише 34 обителі, що свідчить про відносно скромне монастирське господарство. «Ревізія ігуменів 1724 р.» є

ключовим джерелом, що дає можливість оцінити не лише стан монастирів, але й загалом ситуацію Львівської єпархії у перші десятиліття після прийняття Берестейської унії.

Ключові слова: чоловічі монастирі, Львівська єпархія, Унійна церква, історичне джерело, історія церкви.

Джерела та література:

- Біла, С.** (2000). Перехід Перемиської і Львівської єпархій до унії (кінець XVII – початок XVIII ст.). *Дрогобицький краєзнавчий збірник*, 4, С. 96–120.
- Біла, С.** (2014). Унійні процеси у західних єпархіях Київської митрополії в сучасній українській історіографії. *Дрогобицький краєзнавчий збірник*, 17–18, С. 187–196.
- Ваврик, М.** (1979). *Нарис розвитку і стану Василіанського Чина XVII–XX ст.* Рим: PP. Basiliani, 219 с.
- Галасливий, С.** (1999). Артикулы или уставы чина іноческаго. *Лавра*, 2, С. 41–46.
- Горін, С.** (2007). *Монастирі Західної Волині (друга половина XV – перша половина XVII ст.)*. Львів: Видавництво отців Василіян «Місіонер», 336 с.
- Коссак, М.** (1867). Короткій погляд на монастири и на монашество руске отзаведенія на Руси віры Христовой аж по нынішное время. *Шематизм провінції Св. Спасителя Ч. С. В. В. в Галиції*, С. 35–351.
- ЛННБУ ім. В. Стефаника** – Львівська національна наукова бібліотека України ім. Василя Стефаника, Відділ рукописів.
- Патрило, І.** (1992). Нарис історії Галицької Провінції ЧСВВ. *Нарис історії Василіанського Чину святого Йосафата* (сс. 301–382). Рим: Видавництво ОО. Василіян.
- Пелехатий, І.** (ред.). (2006). *Провінційний Синод у Замості 1720 року Божого. Постанови*. Івано-Франківськ: Нова зоря, 304 с.
- Підручний, П.** (1992). Василіанський Чин від Берестейського з'єднання (1596) до 1743 року. *Нарис історії Василіанського Чину святого Йосафата* (сс. 96–182). Рим: Видавництво ОО. Василіян.
- Скочиляс, І.** (2010). *Галицька (Львівська) єпархія XII–XVIII ст.: організаційна структура та правовий статус*. Львів: Видавництво УКУ, 832 с.
- Стецик, Ю.** (2007). Василіанські монастирі в унійних процесах Перемишльської єпархії (кінець XVII ст.). *Історія релігій в Україні*, 2, С. 837–844.
- Стецик, Ю.** (2008). Перехід до унії православних монастирів Перемишльської єпархії (кінець XVII ст.). *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*, 1, С. 7–12.
- ЦДІАЛ України** – Центральний державний історичний архів України, м. Львів.
- Welykuj, Ath.** (Comps.). (1981). *Litterae episcoporum historiam Ucrainae illustrantes (1600–1900): 1711–1740 (vol. 5)*. Roma: PP. Basiliani, 376 p.

Статтю надіслано до редколегії 06.03.2021 р.
Статтю рекомендовано до друку 12.04.2021 р.